

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 2 w Łomży została wyznaczona przez Podlaskiego Kuratora Oświaty do: konsultowania, diagnozy, orzekania i opiniowania w sprawach uczniów z wadami wzroku. Zapraszamy zatem osoby z problemami wzrokowymi, ich rodziców i opiekunów do skorzystania z oferty naszej placówki w tym zakresie.

## **Zagadnienia dotyczące osób z wadami wzroku**

Opracowano na podstawie:

- „Tyflopsychologia rozwojowa. Psychologia dzieci niewidomych i słabowidzących” Tadeusz Majewski
- „Poradnik metodyczny dla nauczycieli pracujących z dziećmi z uszkodzonym wzrokiem w systemie integracyjnym” Tadeusz Majewski

Osoba **słabowidząca** to taka, która mimo korekcji ma trudności z wykonywaniem czynności wzrokowych, ale która może poprawić zdolności do ich wykonywania poprzez wykorzystywanie wzrokowych metod kompensacyjnych, pomocy ułatwiających widzenie i innych pomocy rehabilitacyjnych oraz poprzez dostosowanie środowiska fizycznego.

- „Dziecko z niepełnosprawnością wzroku w roli ucznia szkoły ogólnodostępnej, integracyjnej i specjalnej” Beata Papuda-Dolińska

Prawnie **niewidoma** jest osoba zaliczona do znacznego (do 5% normalnej ostrości w lepszym oku po korekcji lub pole widzenia zawężone do 20 stopni) lub umiarkowanego (od 6 do 10 % normalnej ostrości w lepszym oku po korekcji lub pole widzenia ograniczone do 30 stopni) stopnia niepełnosprawności w związku z uszkodzeniem narządu wzroku (W. Stopyra).

Osoby z obuoczną bezsoczewkowością, osoby jednooczne oraz osoby, których ostrość wzroku w lepszym oku po korekcji szklami nie przekracza 25 % normalnej ostrości stanowią grupę **słabowidzących** o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Obiektywne określenie **wydolności wzrokowej** jest możliwe poprzez uwzględnienie łącznie trzech parametrów: ostrość wzroku, pole widzenia, funkcjonalny stan narządu wzroku (J. Konarska).

Definicja pedagogiczna (Z. Sękowska) uwzględnia możliwości wykorzystania zachowanej sprawności widzenia w realizacji programu szkolnego.

Grupa dzieci słabowidzących jest bardzo zróżnicowana pod względem sprawności widzenia. Znajdują się w niej osoby, które wykazują braki w polu widzenia, takie, które nie rozróżniają barw, jednooczne.

Kategorie czynników wpływających na funkcjonowanie wzrokowe według A. Corn:

1. Czynniki fizjologiczne:

- a. ostrość wzroku,
- b. pole widzenia,
- c. funkcje mózgowie związane z czynnościami określonych komórek – kontrolowaniem, przetwarzaniem i interpretacją informacji wzrokowych (fiksacja, akomodacja, fuzja, postrzeganie ruchu),
- d. recepcja światła i barwy.

2. Wyposażenie i predyspozycje indywidualne:
    - a. zdolności poznawcze: inteligencja zasób pojęć, pamięć, doświadczenie, umiejętność rozwiązywania problemów, sposób porozumiewania się,
    - b. rozwój i integracja pozostałych zmysłów,
    - c. zdolności percepcyjne,
    - d. konstrukcja psychiczna: stabilność emocjonalna, uwaga, motywacja itp..,
    - e. konstrukcja fizyczna; rozwój motoryczny, napięcie mięśni, wytrzymałość i ogólny stan zdrowia.
  3. Warunki zewnętrzne:
    - a. barwa: stopień nasycenia, odcień, jaskrawość,
    - b. kontrast wytwarzany przez barwy i światło,
    - c. czas: częstotliwość, okres i odległość ekspozycji obiektów wzrokowych ,
    - d. przestrzeń: liczba wielkość, odległość, układ i relacje między przedmiotami,
    - e. oświetlenie: natężenie światła odległość od źródła światła, odbicie od obiektów.
- „Tyflopädagogik” red. Zofia Maskowicz

**Rewalidacja** oznacza szeroko pojęte usprawnienie, przygotowanie do możliwie normalnego życia i wyjście ze stanu inwalidztwa w celu rozwoju własnej osobowości i podjęcia samodzielnej pracy twórczej.

**Przyczyny utraty lub znacznego uszkodzenia wzroku** można podzielić na następujące grupy:

1. czynniki dziedziczne;
2. wady wrodzone analizatora wzrokowego i uszkodzenia okołoporodowe;
3. choroby analizatora wzrokowego;
4. choroby zakaźne przebiegające z wysoką temperaturą;
5. zatrucia;
6. urazy mechaniczne, termiczne, chemiczne;
7. awitaminoza;
8. zmiany starcze.

Kategorie potrzeb ograniczonych utratą wzroku:

1. ograniczenie poznawcze i estetyczne;
2. ograniczenie potrzeb osobistych, uczuciowych i orientacyjnych;
3. ograniczenie potrzeb społecznych.

Zjawiskiem zwiększającym możliwości poznania otaczającego świata u ludzi niepełnozmysłowych jest **kompensacja zmysłów**, polegająca na odbiorze wrażeń przez wszystkie pozostałe analizatory zmysłowe oraz procesy korowe wyższej analizy i syntezy. W przypadku ludzi niewidomych wszystkie przystosowania kompensacyjne mają na celu zastąpienie elementów optycznych przez inne, będące z pierwszymi w korelacji.

Kompensacja u niewidomych i słabowidzących odbywa się poprzez spostrzeżenia:

- a. dotykowe,
- b. dotykowo – ruchowe,
- c. słuchowe.